

Л. В. Шірінян,

канд. екон. наук, доцент, докторант,
Науково-дослідний фінансовий інститут
Академії фінансового управління
Міністерства фінансів України

**РИНОК СТРАХОВИХ ПОСЛУГ НІМЕЧЧИНИ
У 1999—2012 РОКАХ**

Страховання є одним із головних видів господарської діяльності в Європі, який становить приблизно 7–10 % ВВП у більшості розвинутих європейських країн. Експерти ЄС зі страхування визначають, що головна мета інтеграції у страхуванні полягає у поліпшенні конкурентоспроможності страхових ринків країн, що дає змогу страховикам розвивати власні моделі бізнесу всюди в Європі з максимальною ефективністю [1]. У цьому сенсі страховий ринок Німеччини є показовим і важливим прикладом для дослідження і порівняння в контексті визначення перспектив інтеграції страхового ринку України в світовий страховий простір.

Аналіз для Німеччини побудовано на розробленій автором комплексній методиці оцінки конкуренції на ринку страхових послуг, яка включає систему кількісних оцінок і критеріїв: 1) аналіз абсолютних показників/обсягів ринку страхових послуг; 2) територіальний аспект і масштаби ринку страхових послуг; 3) визначення щільності і компактності страховиків на ринку; 4) аналіз відкритості ринку страхових послуг; 5) дослідження проникнення/ємності й важливості страхових послуг на ринку; 6) розрахунок щільності страхових премій на ринку; 7) аналіз монопольного становища страховиків на ринку; 8) аналіз рівня конкуренції страховиків на ринку; 9) оцінка інтегральної конкурентоспроможності ринку; 10) дослідження ступеня насичення/нерівномірного розподілу ринку; 11) виявлення бар'єрів входу на страховий ринок та виходу з нього; 12) визначення меж капіталізації страховиків [2].

Дослідження ринку страхових послуг Німеччини за 1999—2012 роки показало, що:

— основні офіційні регулятори Німеччини Federal Financial Supervisory Authority — Федеральний Фінансовий Регулятор, Federal Statistical office — Федеральне статистичне управління, Deutsche Bundesbank — національний банк Німеччини;

—основне страхове об'єднання страховиків є Німецька страхова асоціація GDV;

—страховий сектор країни загалом залишився дуже стійким в останньому десятилітті, вплив фінансової кризи 2008 року спостерігався на зменшенні інвестиційних активів до рівня 5—8 %;

—найбільшими страховими групами є ALLIANZ Deutschland, ERGO Versicherung, GENERALI Deutschland;

—на Європейському рівні Німеччина посідає четверте місце і залучає 16 % премій;

—щільність компаній всередині країни є не високою (одна компанія для 125 тисяч осіб);

—кількість страхових компаній під федеральним контролем постійно зменшується з 750 у 1990 до 613 у 2010, загальна кількість німецьких страхових зменшилась з 2700 у 1990 році до 1500 у 2010 році;

—ємність страхування 7 % на міжнародному масштабі відповідає середній позиції;

—ступінь відкритості ринку відповідає рівню 10—15 %, вплив іноземних торговців і постачальників є низьким;

—вартість одного «life» контракту складає приблизно 800 євро, контракту страхування здоров'я — 480 євро; договору страхування майна/від нещасного випадку — 200 євро;

—більшість «life» страховиків мають премії на рівні 740 млн євро в рік, у середньому кожний страховик здоров'я збирає 620 млн євро в рік, річна премія страховиків майна від нещасного випадку — 260 млн євро;

—п'ять найбільших страхових груп охоплюють 45 % ринку і приблизно 85 % ринку страхування Німеччини покривається двадцятьма групами;

—розподіл премій серед страхових груп виявився нерівномірним: найбільша страхова група має частку ринку $CR_1=16\%$, тоді як оптимальне значення є 5 %;

—страховий ринок є одним з найменш концентрованих страхових ринків у ЄС;

—у «life» секторі працювало близько 110 страховиків, концентрації на цьому ринку за останній роки збільшуються і оцінюються як $CR_1 = 18\%$, $CR_4 = 33\%$, $CR_{10} = 53\%$, $CR_{50} = 96\%$;

—у секторі страхування майна/нещасного випадку працювало 230 страховиків з концентраціями $CR_1 = 15\%$, $CR_4 = 30\%$, $CR_{10} = 46\%$, $CR_{50} = 86\%$;

—на ринку страхування здоров'я в останні роки працював 51 страховик, концентрації $CR_1 = 15 \%$, $CR_4 = 44 \%$, $CR_{10} = 72 \%$, $CR_{20} = 94 \%$;

—високий рівень конкуренції підтверджується індексом Герфіндаля—Гіршмана: для «life» страхування — 524, для страхування здоров'я — 708 і для ринку страхування майна/нещасного випадку — 402, для страхових груп — 620;

—інтегральна конкурентоспроможність ринку відповідає першому рівню з оцінкою «добре» за всіма страховими підгалуззями: $IC \approx 156,9$ — для груп, $IC \approx 131,6$ — для «life» сектору, $IC \approx 175,9$ — для страхування здоров'я, $IC \approx 109,7$ — для ринку страхування майна/від нещасного випадку;

—індекс насичення/нерівномірного розподілу страховиків для ринку «life» страхування складає приблизно 4,5, для ринку страхування здоров'я — 2,5, для ринку страхування майна/від нещасного випадку — 7,7;

—існують бар'єри входження/виходу для страхової галузі;

—активи найбільшого страховика Allianz Lebensversicherungs AG становлять приблизно 10 % усього страхового ринку країни в активах і можуть мати не тільки позитивний ефект, а й стати загрозою для страхового ринку Німеччини.

Список літератури

1. Financial Services Action Plan: Progress and Prospects. Insurance and Pensions Expert Group // European Commission. Directorate General for Internal Market. – Brussels. – May 2004. – 30 p.

2. Шірінян Л. В. Комплексна оцінка конкурентного середовища на ринку страхових послуг України / Л. В. Шірінян // Фінанси України. — 2011. — №6. — С. 76—85.

УДК 368.

Г. В. Шкварець,

викладач кафедри фінансів суб'єктів

господарювання і страхування,

Тернопільський національний економічний університет

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ СТРАХОВИХ ВІДНОСИН

З появою потреби у відшкодуванні збитку, який породжується непередбачуваними, вірогідними, негативними обставинами, виникають відносини між людьми щодо попередження, подолання та обмеження наслідків негативних подій.